

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

Current Situations, Desirable Situations and the Guidelines of School Administration and Management Development under the Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2

ศศิมาภรณ์ นันทะสิงห์¹ และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์²

Sasimaporn Nanthasing¹ and Sumalee Sriputtarin²

¹⁻² สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม 48000

Educational Administration and Development, Faculty of Educations, Nakhon Phanom University, Nakhon Phanom 48000

¹ Corresponding Author: E-mail: Nantha4936@gmail.com

Received: 9 Dec. 2020; Revised: 27 Jan. 2021; Accepted: 1 Dec. 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการโรงเรียน 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารและการจัดการโรงเรียน และ 3) พัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะเวลา ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 4 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารและการจัดการโรงเรียน 2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการโรงเรียน 3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และ 4) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารและการจัดการโรงเรียน สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารและการจัดการโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นของการบริหารและการจัดการโรงเรียน สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา และด้านการพัฒนาครูและบุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และ 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน พบว่า มีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารและการจัดการโรงเรียน

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the current situations and desirable situations of school administration and management, 2) study the need assessment of school administration and management, and 3) develop to guidelines of school administration and management under the Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 2. The research was divided in two phases. Phase 1 was carried out in the quantitative research. The samples were 400 administrators and teachers followed percentage criterion in the sample-size specification selected by Stratified Random Sampling. Phase 2 was carried out in the qualitative research. Three informants were interviewed while five experts assessed the suitability and possibility of the approach. There were 4 instruments used in this research: 1) a questionnaire about current situations of school administration and management; 2) a questionnaire about desirable situations of school administration and management 3) a structured-interview; and 4) a suitability and possibility assessment form for the development of school administration and management. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, and the index modified priority needs index ($PNI_{modified}$).

The results were as follows. 1) Overall realistic situations of school administration and management were at high level, and overall desirable situations of school administration and management were at the highest level. 2) The first three need assessment of school administration and management included the aspects of information technology system organization to support management and learning management, having a quality management system of educational institutions and the development of teachers and personnel to have professional expertise. Finally, 3) the guidelines of school administration and management revealed the suitability at the highest level and the possibility at high level.

Keywords : Current Situations, Desirable Situations, School Administration and Management

1. บทนำ

โลกในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาการต่าง ๆ รวมไปถึงด้านการศึกษาและเทคโนโลยี การสร้างคนให้มีคุณภาพจึงจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในโลก ฟินแลนด์ สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่นและสิงคโปร์ นับว่าเป็นประเทศที่มีการจัดการระบบการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพระดับสากล ซึ่งผู้เรียนมีความรอบรู้ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ การแข่งขัน การแก้ปัญหา การจัดการตนเอง ทักษะชีวิต การเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะทางสังคมและจิตสำนึก [1] พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการพัฒนาคุณภาพของการบริหารจัดการและดำเนิน

กิจกรรมตามภารกิจของสถานศึกษาทุกระดับ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อสภาสถาบันหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา [2]

มาตรฐานกระบวนการบริหารและการจัดการ เป็นการจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างชัดเจน สามารถดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียน

รอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาในทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดำเนินการ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ [3]

การบริหารและการจัดการโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบสภาพของปัญหาที่ต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วนหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2562 ระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า วิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ย 47.95 ภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ย 31.60 วิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ย 30.86 และวิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 34.40 ซึ่งคะแนนทั้ง 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดและยังต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศในทุกรายวิชา [4] จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ยังไม่สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความพร้อมต่อการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เพราะต้องเป็นผู้นำและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่มีความสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอนและการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปรียบได้ว่าเป็นจอมทัพสำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี [5]

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว เห็นได้ว่า การบริหารและการจัดการโรงเรียน เป็นกลไกสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในเรื่องสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 เพื่อจะได้นำผลงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารและการจัดการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานครพนม เขต 2 ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2.3 เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1) ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,009 คน

1.2) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2 ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ [6] ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางร้อยละ 70 โรงเรียนขนาดใหญ่ร้อยละ 90 ครูผู้สอน โรงเรียนขนาดเล็กร้อยละ 15 โรงเรียนขนาดกลางร้อยละ 10 โรงเรียนขนาดใหญ่ร้อยละ 20 ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 แยกขนาดโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2 ทั้งหมด 3 ขนาด ได้แก่ ขนาดเล็ก จำนวน 90 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 73 โรงเรียนและขนาดใหญ่ จำนวน 18 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 จากกลุ่มตัวอย่างในขั้นที่ 1 นำไปแยกตามสถานภาพ ให้ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครูผู้สอนตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้จำนวน 400 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 145 คน และครูผู้สอน จำนวน 255 คน

ขั้นที่ 3 จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ ผู้วิจัยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลาก เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอน ตามโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .52-.89 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .55-.90 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93

3) การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อความเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา นำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ และนำเสนอข้อมูลโดยการแสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์การบริหารและการจัดการโรงเรียน มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Priority Needs Index (PNI_{modified}) [7] เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ในการ

ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับยอดเยี่ยมหรือผู้บริหารที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการบริหารและการจัดการโรงเรียน ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์การพัฒนาแนวทางการบริหารและการจัดการโรงเรียน จำนวน 3 คน ประกอบด้วย (1) ดร.พัชรพงษ์ ทัดศรี ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุเทพวิทยา (2) นายนิรันดร์ นาวงหา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเสาเล้า และ (3) นายกฤษณะ นิคำ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโพนจาน และผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารและการจัดการโรงเรียน ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์คือมีวิทยฐานะทางการบริหารชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญ เชี่ยวชาญพิเศษ และมีประสบการณ์ทางด้านการบริหารและการจัดการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ที่ได้จากการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย (1) นายอาวุธ กลิ่นสมมิตร ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านขามเตี้ยน้อย (2) นางสาววัชรภรณ์ ปัญญา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าอุเทน (3) นายอดิพันธ์ นามสีฐาน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองผักตบโพนเพ็ก (4) นายพนม พุทธาผา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโพนบก และ (5) นายธัญเทพ แสงสุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดอนตัว

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

3) การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก สร้างข้อสรุปจากเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และนำเสนอโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ตอนที่ 2 ผู้วิจัยร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยใช้ข้อมูลจาก

การสัมภาษณ์ ในขั้นตอนที่หนึ่งและข้อมูลการวิเคราะห์เอกสารแนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน นำเสนอโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ และ

นำเสนอข้อมูลด้วยการแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผล ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน

การบริหารและการจัดการโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิด เห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิด เห็น
1. ด้านการมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	3.70	1.02	มาก	4.80	.46	มากที่สุด
2. ด้านการมีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา	3.63	1.06	มาก	4.89	.66	มากที่สุด
3. ด้านการดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย	4.05	.92	มาก	4.86	.37	มากที่สุด
4. ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	3.65	1.04	มาก	4.84	.41	มากที่สุด
5. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	3.74	1.03	มาก	4.91	.28	มากที่สุด
6. ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	3.52	.98	มาก	4.87	.35	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	3.72	1.01	มาก	4.86	.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย รองลงมา คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์

และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ด้านการมีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการมีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ด้านการดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความ

เชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ตามลำดับและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน

4.2 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

การบริหารและการจัดการโรงเรียน	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1. ด้านการมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน	3.70	4.80	0.297	5
2. ด้านการมีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา	3.63	4.89	0.347	2
3. ด้านการดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย	4.05	4.86	0.200	6
4. ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	3.65	4.84	0.326	3
5. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	3.74	4.91	0.313	4
6. ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	3.52	4.87	0.384	1
ค่าเฉลี่ยรวม	3.72	4.86	0.311	-

จากตารางที่ 2 พบว่า การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารและการจัดการโรงเรียนสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

4.3 ผลการศึกษาการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่ได้จากการสัมภาษณ์แนวทางพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน ดังนี้

1) ด้านการมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ

ที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา โรงเรียนควรมีการดำเนินการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน นโยบายรัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัด โรงเรียนควรดำเนินงานและจัดกิจกรรมโครงการตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาอย่างชัดเจน อย่างเป็นรูปธรรม โรงเรียนควรมีการพิจารณาปรับเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจ ทุก ๆ 3-5 ปี เพื่อให้มีความทันสมัย และสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจควรผ่านการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และการทำประชาพิจารณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา (คณะครู ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษา ผู้แทนชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ)

ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา

2) ด้านการมีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา โรงเรียนควรมีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาก่อนนำไปปฏิบัติ และติดตามตรวจสอบและประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนควรดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการและนำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียน บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษา โรงเรียนควรมีกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีชั้นตอนชัดเจน และมีประสิทธิภาพ โรงเรียนควรมีการบริหารอัตรากำลังครูที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

3) ด้านการดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนควรดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนควรจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมที่ตอบสนองตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเพิ่มเติม ที่เน้นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง โรงเรียนควรจัดทำหลักสูตรที่พัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนควรส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาความเป็นเลิศวิชาการของผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

4) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้ครูมีการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพและมีความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โรงเรียนควรมีการจัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร เช่น การอบรม สัมมนา การส่งเสริมงานวิจัย โรงเรียนควรมีการสร้างเครือข่าย PLC กับโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียนเพื่อให้ครูได้รับเทคนิคการสอนใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น และสนับสนุนให้ครูและบุคลากรให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อร่วมกันพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารมีการกำกับติดตามและประเมินการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา

จุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของตนเอง ผู้บริหารสร้างแรงจูงใจให้ครูมีผลงานทางวิชาชีพ เช่น การยกย่องชมเชย การเลื่อนเงินเดือน เพื่อให้ครูมีขวัญกำลังใจในการพัฒนาผลงานวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

5) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม ร่มรื่น มีบริเวณสวนหย่อม ที่ทำให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย สนามกีฬาและสนามเด็กเล่นมีความมั่นคง แข็งแรง และมีความปลอดภัยต่อการเล่นและการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสม มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก ภายในและภายนอกห้องเรียนมีการจัดป้ายนิเทศที่มีสีสันสวยงาม และมีความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ โรงเรียนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมมิติสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับครู และครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน ครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกตื่นเต้น ทำหายและมีความสุขกับการเรียนรู้ตลอดเวลา

6) ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนควรดำเนินการพัฒนาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของสถานศึกษาให้มีความทันสมัย และควรมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ บำรุงรักษาคอมพิวเตอร์ให้พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา ผู้บริหารควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศจัดเก็บและพัฒนาข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคลและบริหารทั่วไป โรงเรียนควรมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพียงพอต่อการใช้งานสำหรับครูและนักเรียนและติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงครอบคลุมพื้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูนำอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน

ตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการบริหารและการจัดการ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

การบริหารและการจัดการโรงเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	X	S.D.	ผล ประเมิน	X	S.D.	ผล ประเมิน
1. ด้านการมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถาน ศึกษากำหนดชัดเจน	4.64	.22	มากที่สุด	4.16	.26	มาก
2. ด้านการมีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา	4.68	.30	มากที่สุด	4.28	.50	มาก
3. ด้านการดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียน รอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย	4.44	.48	มาก	4.24	.17	มาก
4. การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	4.72	.33	มากที่สุด	4.56	.26	มากที่สุด
5. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่ เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	4.80	.24	มากที่สุด	4.24	.26	มาก
6. ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุน การบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้	4.48	.36	มาก	4.04	.33	มาก
รวม	4.63	.32	มากที่สุด	4.25	.30	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพัฒนาแนวทางการบริหารและการจัดการโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของแนวทางพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

5. สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลและอภิปรายผล

1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนด

ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารและการจัดการโรงเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่ร่วมมือร่วมใจพัฒนาเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะทัศนคติค่านิยมอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้การบริหารและการจัดการโรงเรียนยังมีจุดแข็งที่เอื้อต่อการบริหารโรงเรียนและจุดอ่อนที่ต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนาการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของสนองและศศิธรดา [8] ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพจะสะท้อนให้เห็นถึงด้านที่เป็นจุดแข็งที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองให้ก้าวไปสู่ความเป็นเลิศในด้านการบริหารโรงเรียนคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันก็มีด้านที่ยังเป็นจุดอ่อนที่ต้องได้รับการแก้ไข เนื่องจากด้านเหล่านั้นเป็นจุดที่ทำให้โรงเรียนยังไม่สามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศได้ ในส่วนของสภาพที่พึงประสงค์ ที่โรงเรียนสะท้อนความต้องการในการพัฒนาไปให้ถึงระดับมากที่สุดนั้น จึงเป็นไปได้ว่าโรงเรียนต้องการที่จะบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ด้วยการสร้างทุกด้านให้เป็นจุดแข็งที่เอื้อต่อการพัฒนาขึ้นมา

2) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ด้านที่มีความสำคัญของความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ยังขาดอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่เพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการศึกษา รวมทั้งยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพการ

ศึกษาที่ยังมีประสิทธิภาพไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของอมรรัตน์และเอกราณ [9] ได้ทำการค้นคว้าอิสระเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า สถานศึกษานขนาดเล็กและขนาดกลาง มีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งต้องการให้มีการส่งเสริมสนับสนุนด้านวัสดุครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการสร้างความสะดวกสบายทางการบริหารและการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสวดี [10] ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานสถานศึกษาต้นแบบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า การบริหารและการจัดการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศรวมถึงอุปกรณ์พื้นฐานทั้งทางด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เพื่อเป็นสื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ การบริหารและการจัดการโรงเรียนเป็นกระบวนการขับเคลื่อนคุณภาพของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ทุกองค์ประกอบของการบริหารและการจัดการโรงเรียนมีความสำคัญและสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่าย โดยมีจุดมุ่งหมายคือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมกิต [11] ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีสู่ความเป็นเลิศจาก

ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคือความเป็นเลิศมีความเหมาะสมกับบริบทและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ทุกองค์ประกอบมีอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อมต่อความคาดหวังความสำเร็จของผู้เรียน ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้องค์กรมีคุณภาพมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

1) ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียน ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับต่ำสุดและมีความต้องการสูงสุดในการพัฒนาดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้บริหารจัดการโรงเรียนให้ครอบคลุมทั้งงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

2) ผลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นและลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของสภาพปัจจุบัน และมีดัชนีความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ ด้านการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น โรงเรียนควรมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพียงพอต่อการใช้งานสำหรับครูและนักเรียน และติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงครอบคลุมพื้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียน ห้างปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ของสถานศึกษามีความทันสมัย และมีเจ้าหน้าที่บำรุงรักษาคอมพิวเตอร์ให้พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูนำอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน และนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน

3) สถานศึกษาควรนำแนวทางการบริหารและการจัดการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยไปปรับใช้หรือประยุกต์เป็นแนวทางในการดำเนินการในโรงเรียนให้เป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนาการบริหารและการจัดการโรงเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- [1] Ah-Teck, J. C., & Starr, K. (2013). Principals' Perceptions of "Quality" in Mauritian Schools Using the Baldrige Framework. *Journal of Educational Administration*, Vol. 51 No. 5, 680-704
- [2] สุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2562). การประกันคุณภาพการศึกษา. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังน่านวิทยา.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน.
- [4] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. (2563). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. นครพนม: กลุ่มสารสนเทศสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- [5] ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2558). ภาวะผู้นำของผู้บริหาร. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

- [6] บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- [7] สุวิมล ว่องวานิช. (2557). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [8] สอนง สุตสะอาด และศศิธรดา แพงไทย. (2561). สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ปีที่ 4 ฉบับพิเศษ, 150-159.
- [9] อมรรรัตน์ จินดา และเอกนถน บางท่าไม้. (2559). สภาพปัญหาและแนวทางส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2. Veridian E-Journal, Silpakorn University สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2559, 395-407.
- [10] สุวดี เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. (2560). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานสถานศึกษาต้นแบบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยนาท. การนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 17 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, พิษณุโลก.
- [11] สมกิต บุญยะโพธิ์. (2555). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.